

**ضمان و آثار آن میان اطراف عقد ضمان
در حقوق ایران با تأکید بر رویه قضایی**

نویسنده

حسن مریخ طارس

انتشارات پژوهشگر برتر

تهران ۱۳۹۷

سرشناسه :	مریخ طارس، حسن، ۱۳۵۴-
عنوان قراردادی :	ایران. قوانین و احکام / Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور :	ضمان و آثار آن میان اطراف عقد ضمان در حقوق ایران با تأکید بر رویه قضایی/ نویسنده حسن مریخ طارس.
مشخصات نشر :	تهران: پژوهشگر برتر، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری :	۱۳۶ ص. ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
شابک :	۹۷۸-۶۰۰-۸۸۴۴-۱۱-۲ : ۲۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی :	فیفا
یادداشت :	کتابنامه
موضوع :	عقد ضمان -- ایران
موضوع :	Suretyship and guaranty -- Iran
موضوع :	تضمین (معاملات)
موضوع :	Warranty
کد کنگره :	۱۳۹۷ ض ۷/۴/م/ KM۹۰۰
رده بندی - یوبی :	۵۵۰۷۲/۳۴۶
شماره کتابشناختی ملی :	۵۳۳۴۰۲۰

نشانی مرکز نشر: تهران، زرگره شهید محلاتی - کدپستی: ۱۷۶۷۹۷۸۱۱۷
 دفتر نشر: ۱۳۸۶۵۲۹، دورنگار: ۳۳۱۶۹۴۰۶ سیستم پیامکی: ۰۲۱۳۳۱۶۹۴۰۶
 Site: www.bookpb.ir E-mail: info@bookpb.ir

نام کتاب: ضمان و آثار آن میان اطراف عقد ضمان در حقوق ایران با تأکید بر رویه قضایی

نویسنده: حسن مریخ طارس

طراحی جلد: محسن حسین عین الهی

صفحه آرایشی: عفت اقرلو

شمارگان: ۵۰ نسخه

نوبت چاپ: اول (۱۳۹۷)

قطع: رقعی

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۴۴-۱۱-۲

حق چاپ برای مولف و ناشر محفوظ است.

پیشگفتار

در حقوق مدنی ایران، ضامن پس از تأدیه دین و مشروط به اخذ اذن ضمانت از مضمون عنه حق دارد به او مراجعه کند. اما حسب بخش دوم ماده ۷۰۶ ق.م. ضامن، در شرایطی خاص، قبل از ادای دین نیز می‌تواند به مضمون عنه رجوع کند. بی شک هرگاه عقد ضمان به طور مطلق منعقد گردد، هیچ فیدی نباشد، در حقوق ما اطلاق نشانگر نقل ذمه به ذمه است؛ اما این استقرار دین و مقتضای ذات عقد نیست. بنابراین طرفین می‌توانند در خود قرارداد خصوصی شرط کنند که مضمون له جهت وصول دین خود بدو به مضمون عنه مراجعه کند و اگر طلب او پرداخت نشد به ضامن رجوع کند (ضمان ملایم). یا این که شرط کنند ضامن و مضمون عنه در کنار هم متضامناً مسئول پرداخت دین به مضمون له گردند؛ به گونه ای که مضمون له بتواند برای تمام یا بخشی از طلب خود به هر کدام که می‌خواهد رجوع کند (ضمان عرصی). چنین قراردادهایی را می‌توان با توجه به مواد ۱۰، ۶۹، ۷۲۳ ق.م و ۱۰۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵ نافذ و دارای آثار حقوقی دانست.

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۴
فصل اول: کلیات.....	۱۱
مقدمه.....	۱۲
این مسأله.....	۱۳
اهمیت و ضرورت تألیف این کتاب.....	۱۵
پرسش.....	۱۶
الف: پرسش اصلی.....	۱۶
ب: پرسش‌های فرعی.....	۱۶
فرضیه‌های.....	۱۶
الف- فرضیه اصلی.....	۱۷
ب- فرضیه‌های فرعی.....	۱۷
اهداف.....	۱۷
الف- اهداف اصلی.....	۱۷
ب- اهداف فرعی.....	۱۸
ج- اهداف کاربردی.....	۱۸
سوابق.....	۱۸
روش.....	۲۱
ساختار.....	۲۱

فصل دوم: مفهوم شناسی و منابع ضمان در حقوق ایران.....	۲۵
مبحث اول: مفهوم شناسی ضمان.....	۲۶
گفتار اول: مفاهیم عام.....	۲۶
بند اول: مفهوم ضمان.....	۲۶
بند دوم: مفهوم عقد.....	۲۹
بند سوم: مفهوم آثار.....	۳۱
بند چهارم: مفهوم ویه.....	۳۲
بند پنجم: مفهوم ضمانت.....	۳۳
گفتار دوم: مفاهیم خاص.....	۳۴
بند اول: مفهوم رویه قضایی.....	۳۴
بند دوم: مفهوم اطراف.....	۳۷
مبحث دوم: منابع ضمان در حقوق ایران.....	۴۰
گفتار اول: قانون مدنی.....	۴۰
گفتار دوم: قانون تجارت.....	۴۱
گفتار سوم: رابطه ضمان در حقوق مدنی و حقوق تجارت.....	۴۱
بند اول - اصل بودن نقل ذمه.....	۴۱
بند دوم - اصل بودن ضم ذمه یا تضامن.....	۴۲
فصل سوم: مبانی نظری ضمان و آثار آن میان اطراف عقد ضمان.....	۴۳
مبحث اول: مبانی نظری ضمان.....	۴۴
گفتار اول - نظریه ضم ذمه و مبانی آن.....	۴۴

- بند اول- نظریه ضم طولی (ضمان وثیقه ای)..... ۴۵
- بند دوم- نظریه ضم عرضی (ضمان تضامنی)..... ۴۶
- گفتار دوم- نظریه تضامن و مبانی آن ۴۸
- گفتار سوم- نظریه نقل ذمه و مبانی آن ۴۹
- بند اول- دلالت لغوی ۵۱
- بند دوم- روایات ۵۲
- بند سوم- عدم امکان اشغال ذمتین به مال واحد در آن واحد ۵۵
- بند چهارم- اجماع ۵۶
- بند پنجم- اقفای دادن ضمان ۵۷
- گفتار چهارم- مبانی ۵۹
- مبحث دوم: آثار عقد ضمان ۶۰
- گفتار اول: آثار عقد ضمان در حقوق ایران ۶۰
- بند اول: از دیدگاه قانون مدنی ۶۰
- بند دوم: از دیدگاه قانون تجارت ۶۲
- بند سوم: از دیدگاه قانون سایر کشورها ۶۵
- گفتار دوم: آثار ضمان بر اطراف عقد ضمان ۶۸
- بند اول: اثر ضمان میان ضامن و مضمون له ۶۸
- بند دوم: اثر ضمان میان ضامن و مضمون عنه ۷۱
- بند سوم: آثار ضمان میان مضمون عنه و مضمون له ۸۰
- فصل چهارم: زمان رجوع ضامن به مضمون عنه ۸۳

- مبحث اول: زمان رجوع ضامن به مضمون عنه پس از ادای دین..... ۸۵
- گفتار اول: از دیدگاه فقه..... ۸۵
- بند اول- رجوع ضامن به مضمون عنه بعد از اداء دین:..... ۸۶
- بند دوم- رجوع ضامن به مضمون عنه با تحقق ضمان و به شرط..... ۸۶
- اداء دین..... ۸۶
- بند سوم- رجوع ضامن به مضمون عنه به مجرد وقوع عقد ضمان و..... ۸۷
- به شرط اداء دین..... ۸۷
- بند چهارم- رجوع ضامن به مضمون عنه فارغ از تأدیه یا عدم تأدیه..... ۸۷
- دین..... ۸۷
- گفتار دوم: از دیدگاه قانون مدنی..... ۸۸
- گفتار سوم: رویه قضایی..... ۹۲
- بند اول- رأی دادگاه به خواسته مطالبه (ضمانت)..... ۹۴
- بند دوم- رأی دادگاه به خواسته مطالبه طلب (وجه چک و ضمانت..... ۹۵
- از آن)..... ۹۵
- بند سوم- رأی دادگاه به خواسته مطالبه وجه (وجه حقیقی) از باب..... ۹۶
- ضمانت)..... ۹۶
- مبحث دوم: زمان رجوع ضامن به مضمون عنه قبل از ادای دین... ۱۰۱
- گفتار اول: از دیدگاه فقه..... ۱۰۱
- گفتار دوم: از دیدگاه قانون مدنی..... ۱۰۲
- گفتار سوم: رویه قضایی..... ۱۰۷

فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادها ۱۱۳

الف: نتیجه گیری ۱۱۴

ب: پیشنهادها ۱۱۵

منابع و مأخذ ۱۱۹

الف: منابع فارسی ۱۱۹

ب: منابع فرهنگ لغات فارسی ۱۲۰

پ: منابع مقالات ۱۲۱

ت: منابع عربی ۱۲۱

ث: منابع لاتین (فرانسوی) ۱۲۴